

Кутасевич Яніні Францівні – 75 років

У березні цього року виповнилось 75 років професору, доктору медичних наук, Заслуженому лікарю України, в.о. директора ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України» Яніні Францівні Кутасевич.

Кутасевич Я.Ф. народилась 24.03.1949 р. в м. Заліщики Тернопільської області, з відзнакою закінчила лікувальний факультет Харківського медичного інституту в 1972 р. З 1972 по 1974 рр. навчалася в клінічній ординатурі на кафедрі шкірних та венеричних хвороб Харківського медичного інституту. З 1974 р. працювала лікарем-ординатором, а з 1976 р. завідувачем диспансерного відділення міського шкірно-венерологічного диспансеру № 5. У 1975 р. Кутасевич Я.Ф. захистила кандидатську дисертацію на тему: «Кріогенні впливи на шкіру в експерименті та в клініці». З 1977 по 1991 рр. працювала вченим секретарем Харківського науково-дослідного інституту дерматології та венерології. У 1989 р. захистила докторську дисертацію на тему: «Особливості патогенезу, методи ранньої діагностики та раціональної терапії грибоподібного мікозу». У 1998 р. було присуджено звання професора. У 1991 р. обрана за конкурсом завідувачем відділу дерматології, інфекційних та паразитарних захворювань шкіри. З 1996 р. – лікар вищої кваліфікаційної категорії з дерматовенерології. З 1998 по 2008 рік за сумісництвом працювала професором курсу «Шкірні та венеричні хвороби» на факультеті фундаментальної медицини Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. З грудня 2012 р. по теперішній час працює директором ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України».

Я.Ф. Кутасевич здійснюється плідна науково-дослідна, консультативна, лікувально-профілактична та педагогічна робота. Вона є знаним в Україні та за її межами вченим, що працює в галузі дерматовенерології,

зокрема дерматології, і є розробником нових методів діагностики, лікування та профілактики тяжких, розповсюджених дерматозів, методів аналізу розповсюдження соціально-значущих дерматозів та організації роботи дерматовенерологічної служби країни, у тому числі у новітніх соціально-економічних умовах, а також нових лікарських препаратів зовнішньої дії.

Я.Ф. Кутасевич запропонувала та впровадила принципово новий підхід до лікування та ведення хворих на лімфому шкіри. Вона є одним із засновників розробки методів кріотерапії рідким азотом та співрозробником відповідної апаратури для її проведення в дерматологічній практиці.

За ініціативою та при безпосередній участі Я.Ф. Кутасевич при плідному співробітництві з Державним науковим центром лікарських засобів було розроблено понад 50 препаратів зовнішньої дії, що на сьогодні становить близько 85% препаратів цієї групи, що випускаються вітчизняною фармацевтичною промисловістю. При цьому на початкових етапах були розроблені алгоритми зовнішнього лікування розповсюджених соціально-значущих дерматозів з подальшою розробкою відсутніх препаратів для таргетної терапії, що впливає на певні ланки етіології та патогенезу цих захворювань. Пошукові дослідження у цьому напрямку продовжуються і на теперішній час.

Під керівництвом Я.Ф. Кутасевич вивчено морфологічні та імуногістохімічні особливості порушень у шкірі хворих на хронічні захворювання сполучної тканини з переважним ураженням шкіри та розроблені методи їх лікування.

В умовах значного росту захворюваності на туберкульоз Я.Ф. Кутасевич проведено вивчення епідеміологічних особливостей захворюваності на туберкульоз шкіри та запропоновано експрес-методи виявлення збудника в осередках ураження шкіри та доповнено зовнішніми методами лікування комплексні методи терапії хворих на туберкульоз шкіри.

Для підвищення якості діагностики мікотичного ураження шкіри та її придатків розроблено метод ПЛР-діагностики цих захворювань і проведено порівняльна із класичними методами діагностики оцінка їх ефективності, що свідчило про значні переваги цього методу. Вперше в дерматологічній практиці визначено ознаки мікотичного ураження нігтів шляхом проведення епілюмінесцентного дослідження, які покладені в основу оцінки ступеня тяжкості захворювання та розробки диференційованих за обсягом та інтенсивністю методів лікування.

Особливу увагу Я.Ф. Кутасевич приділяла удосконаленню лікування хворих на тяжкі дерматози, такі як пемфігус, тяжкі форми псоріазу (еритродермія,

артропатичний псоріаз та ін.) та методів профілактики передбачуваних ускладнень цитостатичної та глюкокортикостероїдної терапії, що проводяться у цих випадках за життєвих показань.

Під керівництвом Я.Ф. Кутасевич створено метод ранньої доклінічної діагностики запальних проявів у суглобах та периартикулярних тканинах у хворих на псоріаз із використанням дистанційної термографії. Термографічна картина дозволяє судити про ступінь місцевої активності запалення в суглобах та периартикулярних тканинах у хворих на артропатичний псоріаз на стадії виражених змін та визначити субклінічне запалення при відсутності характерних клініко-лабораторних змін на доклінічному етапі.

Проф. Кутасевич Я.Ф. розроблена класифікація уражень шкіри, асоційованих із гострою респіраторною хворобою COVID-19.

Я.Ф. Кутасевич приймала безпосередню участь у роботі індикаторів якості надання спеціалізованої дерматовенерологічної допомоги населенню України в медичних закладах різного рівня, зокрема первинної ланки, на яку до того не покладалися завдання з виявлення хворих на шкірні та венеричні хвороби.

З початку російської агресії була налагоджена робота з надання висококваліфікованими спеціалістами Інституту консультативно-діагностичної допомоги: військовим, які перебувають на лікуванні у м. Харкові, в тому числі проводиться комплексна лабораторна верифікація інфекцій, що передаються статевим шляхом. мешканцям із зони активних бойових дій та окупованих територій. Налагоджена співпраця з Сектором медичного забезпечення ГУМВС України в Харківській області, Комунальним закладом охорони здоров'я «Обласний госпіталь ветеранів війни», Військово-медичним клінічним центром Північного регіону Міністерства оборони України, Українською військовою медичною академією.

За поданням Я.Ф. Кутасевич наказом Президента НАМН України в інституті була створена референс-лабораторія з зовнішнього контролю якості лабораторних досліджень на сифіліс, яка в період модернізації медичної допомоги населенню займається удосконаленням методів діагностики на різних рівнях надання медичної допомоги, проводить систематизацію методів лабораторної діагностики, верифікацію одержаних результатів.

Під керівництвом Я.Ф. Кутасевич підготовлено 1 докторська та 14 кандидатських дисертацій.

Я.Ф. Кутасевич є головою спеціалізованої вченої ради Д 64.603.01 при ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України» по захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальністю 14.01.20 – шкірні та венеричні хвороби, головним редактором фахового журналу «Дерматологія та венерологія; членом редакційної колегії журналів «Український журнал дерматології, венерології та косметології», «Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія», «Дерматовенерологія. Косметологія. Сексопатологія», членом Президії Української асоціації дерматовенерологів та косметологів, головою Харківського осередку наукового товариства дерматовенерологів.

Результати наукових досліджень Кутасевич Я.Ф. викладено у більш ніж 550 наукових працях, у тому числі більш ніж 50 закордонних. Вона автор 62

патентів та авторських свідоцтв. Вона є автором та співавтором Затласів з дерматології, а саме: «Атлас кожних і венерических болезней» (Харків, 2008) та «Синтетическая дерматовенерология» (Харків, 2010); «Дерматовенерология військового часу» (Дніпро, 2023), 4 посібників для лікарів-інтернів та лікарів; глав «Морфофункціональні зміни вілочкової залози шкурів після моделювання склеродермії в процесі репаративного дермогенезу» (2014) та «Применение современных способов диагностики очаговой склеродерми» (2015), які увійшли до монографії «Modern problems and prospects of clinical medicine, healthcare and pharmacy development» [Monograph]. – Opole: Publishing house WSZiA (Польща); співавтор.

Я.Ф. Кутасевич є членом Європейської академії дерматології та венерології, вона бере активну участь у роботі з'їздів, конференцій, конгресів, форумів за фахом, зокрема конгресів Європейської академії дерматології та венерології, з'їздів та конференцій Української асоціації лікарів-дерматовенерологів і косметологів, Євро-Азійської академії дерматовенерології, науково-практичних конференцій, що проводить інститут у Харкові та інших містах України. Очолює «Школу новітніх технологій в дерматовенерології», що регулярно проводить інститут та виступає з доповідями на онлайн-конференціях за планом МОЗ України.

Я.Ф. Кутасевич очолювала робочі групи з підготовки настанов та стандартів по діагностиці та лікуванню пемфігусу, хронічного червоного вовчака та брала участь у створенні цих документів щодо псоріазу, atopічного дерматиту, акне, aloпеції, бульозного епідермолізу, захворювань, що передаються статевим шляхом, трихомікозів та ін. Я.Ф. Кутасевич приймала участь у робочій групі по створенню «Концепції загальнодержавної цільової програми розвитку системи спеціалізованої медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями шкіри та інфекціями, що передаються статевим шляхом, на період до 2020 року», низці наказів МОЗ, зокрема № 997 від 22.11.13 р., що стосується організації серологічної служби України.

Під керівництвом Я.Ф. Кутасевич проводиться виконання міжнародних клінічних випробувань за протоколами системи GCP.

У 2011 р. Я.Ф. Кутасевич було присуджено почесне звання «Заслужений лікар України».

За свою плідну, самовіддану, багаторічну діяльність Я.Ф. Кутасевич нагороджена орденом Агапіта Печерського НАМН України, відзнакою «Знак пошани Національної академії медичних наук України», почесною відзнакою Харківської обласної ради «Слобожанська слава», неодноразово нагороджувалася грамотами та дипломами, зокрема чотири рази дипломами Президії НАМН України за кращу науково-дослідну роботу, грамотою НАМН України за особистий внесок у розвиток науки, грамотами МОЗ України, грамотами Харківської ОДА та Харківської міської ради.

Від імені всього колективу інституту зичимо Вам, шановна Яніна Францівна, доброго здоров'я, невичерпної енергії, нових творчих досягнень! Нехай Вас завжди супроводжує успіх, повага колег та учнів, а нові плани втілюються в життя!

Редакційна колегія журналу